

Landets kommuner
Landets fylkesmenn og enhetsfylket ved
fylkesdirektøren i Møre og Romsdal

Deres ref:
Saksbehandler: pil
Vår ref: 07/5685
Arkivkode:
Dato: 01.11.2007

Informasjon om nytt kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad i Lov om sosiale tjenester kapittel 5A

Regjeringen innfører et kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad overfor personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Kvalifiseringsprogrammet hjemles i et nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven og trer i kraft fra og med 1. november 2007 i kommuner som har etablert et lokalt NAV-kontor sammen med den lokale arbeids- og velferdsetaten.

Sosial- og helsedirektoratet har det nasjonale forvaltningsansvaret for kvalifiseringsprogrammet og vil i samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet utvikle og gjennomføre et kompetanseutviklingsprogram for å bistå de lokale NAV-kontorene med å iverksette og videreutvikle ordningen.

Nedenfor følger informasjon om kvalifiseringsprogrammet, om obligatorisk arbeidsevnevurdering, saksbehandling, rapportering, kostnadsberegningen til grunn for ordningen og Sosial- og helsedirektoratets videre oppfølging.

Kvalifiseringsprogrammet med tilhørende stønad

Formålet med kvalifiseringsprogrammet er å forsterke innsatsen overfor personer som i dag er avhengige av sosialstønad over lengre tid. Deltakelse i programmet skal bidra til at flere i målgruppen kommer i arbeid gjennom tettere og mer forpliktende bistand og oppfølging fra det lokale arbeids- og velferdskontoret. Det skal utarbeides et arbeidsrettet program for alle som vurderes å ha en mulighet for å komme i arbeid, også der veien fram kan være relativt lang og usikker.

Kvalifiseringsprogrammet er et kommunalt ansvar, og forvaltningen av programmet legges til det lokale NAV-kontoret. Arbeids- og velferdsforvaltningen skal samarbeide om innholdet i det enkelte program. Programmet er forankret i nytt kapittel 5A i sosialtjenesteloven. Enkeltvedtak etter kapittel 5A kan påklages til fylkesmannen.

Rett og plikt til kvalifiseringsprogram

Personer som fyller vilkårene i § 5A-1 har rett til deltakelse i programmet. Det må foretas en skjønnsmessig vurdering av hvorvidt vedkommende vil kunne ha nytte av kvalifiseringsprogram. Søkerens behov for bistand og vedkommendes videre muligheter for arbeidsdeltakelse, vil måtte avklares av NAV-kontoret.

Vilkårene for deltakelse i kvalifiseringsprogram fremgår av § 5A-1. Personer i yrkesaktiv alder med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne, samt ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden kan søke om inntak i programmet. Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at søkeren har gjennomgått en obligatorisk arbeidsevnevurdering (se nedenfor). I tillegg skal tett og koordinert bistand gjennom deltakelse i programmet vurderes som hensiktsmessig og

Sosial- og helsedirektoratet • Divisjon sosiale tjenester

Avdeling kommunale velferdstjenester

Per Inge Langeng

Postadr: Pb 7000 St Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadr: Universitetsgaten 2, Oslo

Tel: 810 200 50 • Faks: 24 16 30 15 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@shdir.no • www.shdir.no

nødvendig for å styrke vedkommendes mulighet for deltakelse i arbeidslivet. Rett til kvalifiseringsprogram forutsetter at arbeids- og velferdsforvaltningen kan tilby et tilpasset program. Alle vilkårene må være oppfylt for å utløse rett til programmet.

Deltakelse i programmet er ingen lovfestet plikt, da gjennomføring forutsetter motiverte deltakere. Ved søknad om økonomisk stønad etter kapittel 5 vil kommunen imidlertid kunne henvise til kvalifiseringsprogrammet og kvalifiseringsstønad som en mulighet for selvforsørgelse. Det kan settes vilkår etter § 5-3. Økonomisk stønad etter § 5-1 er en subsidiær ytelse, og retten til stønad gjelder for personer som ikke kan forsørge seg selv. Dersom en person nekter å søke om kvalifiseringsprogram, vil kommunen kunne vurdere sanksjoner i form av reduserte ytelser etter kapittel 5.

Rett til individuell plan

Deltakere i kvalifiseringsprogram har rett til individuell plan dersom vedkommende selv ønsker det, jf. § 5A-5. I motsetning til sosial- og helselovgivningen for øvrig, er det ikke et vilkår i § 5A-5 at man har behov for langvarige og koordinerte tjenester. Det er tilstrekkelig at man er tildelt kvalifiseringsprogram. Kvalifiseringsprogrammets enkelte deler vil inngå i individuell plan sammen med andre tjenester og tiltak som helsehjelp, opptrening, egenaktivitet og lignende. Innholdet i individuell plan er ikke gjenstand for klage, men tjenestene i planen er ofte gitt i enkeltvedtak der forvaltningslovens bestemmelser om klage vil komme til anvendelse.

Innhold i kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogram kan bestå av tiltak både fra kommunen, fylkeskommunen, Arbeids- og velferdsetaten, andre statlige myndigheter, frivillige organisasjoner og private bedrifter mv. Tilrettelegging av program og utbetaling av stønad kan kreve samordning av tiltak og tjenester fra mange tjenesteytere. NAV-kontoret får et hovedansvar for å følge opp deltakerne og påse at programmet følges opp.

Når det gjelder utforming av kvalifiseringsprogrammets innhold, skal det tas hensyn til bestemmelsene i sosialtjenesteloven og arbeids- og velferdsforvaltningsloven om medvirkning og samarbeid. Etter sosialtjenesteloven § 8-4 skal tjenestetilbudet så langt som mulig utformes i samarbeid med klienten. Kommunen skal etter § 3-2 samarbeide med andre sektorer og forvaltningsnivåer når det kan bidra til å løse oppgaver kommunen er pålagt etter sosialtjenesteloven. I tillegg gjelder arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 15 om samarbeid med brukeren og individuell plan.

Tiltak i kvalifiseringsprogrammet skal motivere til at personer i målgruppen finner det attraktivt å delta i programmet og samtidig fremme overgangen til arbeid. Det fremgår av § 5A-2 at arbeidsrettede tiltak og arbeidssøking *skal* inngå i programmet. Programmet *kan* inneholde andre tiltak som kan være med på å støtte opp under og forberede overgang til arbeid. Med andre tiltak menes opplæringstiltak, motivasjonstrening, mestringstrening og lignende. Det kan også settes av tid til helsehjelp, opptrening, egenaktivitet mv. som kan støtte opp under og forberede overgangen til arbeid, jf. § 5A-2 annet ledd.

Prinsippet om individuell utforming av programmet er grunnleggende. Innholdet i programmet skal etter § 5A-2 tredje ledd tilpasses den enkeltes behov og forutsetninger. Det er gitt faste rammer for utforming av kvalifiseringsprogram. Bestemmelsen om kvalifiseringsprogrammets innhold skal imidlertid gi rom for et mangfold av tiltak.

Omfang

Kvalifiseringsprogram skal etter § 5A-2 fjerde ledd være helårig og på full tid, det vil si 37,5 timer pr. uke. Det er viktig å merke seg at selv om programmet skal være fulltids aktivitet, gir det stor frihet til å utforme et individuelt opplegg med innlagte pauser ut fra den enkelte deltakers forutsetninger og funksjonsnivå. Det vil også kunne settes av tid til hvile når det anses som nødvendig.

Iverksetting av programmet

Iverksetting av kvalifiseringsprogram skal etter § 5A-3 skje senest innen seks måneder etter at søknad om deltakelse har kommet inn. Hensynene bak denne bestemmelsen er å gi sikkerhet for at søknaden behandles innen rimelig tid. Samtidig må det være tilstrekkelig tid til å foreta nødvendig kartlegging, arbeidsevnevurdering og utarbeide et program i samarbeid med andre etater og tjenesteytere. Dersom det utarbeides individuell plan skal den være ferdig innen seks måneder.

Varighet

Kvalifiseringsprogram kan gis for en periode på inntil ett år, og kan etter en ny vurdering forlenges med inntil ett år, jf. § 5A-4. Etter en særskilt vurdering kan det forlenges utover to år. Momenter i vurderingen av om det foreligger særlige grunner til forlengelse vil kunne være deltakernes progresjon i programmet og utsiktene til arbeid, vedkommendes bistandsbehov og motivasjon for fortsatt programdeltakelse.

Stans av programmet

Stans av kvalifiseringsprogrammet på grunn av den enkeltes forhold er regulert i § 5A-6. Kommunen kan stanse programmet for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold. Saklige grunner er for det første tilbud om høvelig arbeid slik det fremgår av ordlyden i § 5A-6 hvor vedkommende da har oppnådd det som er målsettingen med programmet. I tillegg kan saklige grunner for avvikling være omfattende fravær fra programmet, og da særlig illegitimt fravær. Saklig grunnlag er det også dersom deltakeren får en sykdom som enten er så alvorlig eller så langvarig at det er usikkert om han eller hun kan gjennomføre programmet, eller det er usikkert på hvilket tidspunkt det kan skje. I disse tilfellene bør kommunen vurdere om det er hensiktsmessig å benytte permisjonsmulighetene.

En beslutning om stans av kvalifiseringsprogram er et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen.

Kvalifiseringsstønad

Deltakelse i kvalifiseringsprogram gir rett til kvalifiseringsstønad, jf. § 5A-7. Beløpet skal på årsbasis være to ganger folketrygdens grunnbeløp. Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad. Til den som forsørger barn, ytes et barnetillegg. Ytelsen er skattepliktig, jf. skatteloven §§ 5-42 og 12-2. Ytelsen er ikke behovsprøvd.

Ved ugyldig fravær reduseres stønaden tilsvarende, se § 5A-8. Dersom kommunen ved illegitimt fravær foretar en reduksjon av kvalifiseringsstønaden, vil det bare være en gjennomføring av det opprinnelige vedtaket, og ikke noe nytt enkeltvedtak. Dersom tildelingsvedtaket ikke inneholder bestemmelser som tar forbehold om illegitimt fravær, vil trekk i stønaden være et enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen.

Dersom en deltaker i kvalifiseringsprogram har inntektsgivende arbeid, skal stønaden i medhold av § 5A-9 reduseres tilsvarende beregnet time for time. Sett i lys av målgruppen for kvalifiseringsprogram, vil deltakerne normalt ikke ha arbeidsinntekt ved oppstarten av program. Arbeidsprøving og lønnet arbeid kan inngå i programmet etter hvert. Inntil 50 prosent stilling kan kombineres med fortsatt deltakelse i kvalifiseringsprogrammet. Summen av inntektsgivende arbeid og andre aktiviteter innenfor programmet skal utgjøre full tid. Stønaden reduseres ikke på grunn av mottatt barnebidrag, jf. § 5A-9 siste ledd.

Etter § 5A-10 reduseres kvalifiseringsstønaden krone for krone dersom vedkommende har rett til dagpenger ved arbeidsledighet, sykepenger, foreldrepenger eller rehabiliteringspenger.

Dersom en deltaker i kvalifiseringsprogram også mottar stønad til livsopphold etter arbeidsmarkedsloven, tilfaller sistnevnte stønad kommunen. Det utbetales full kvalifiseringsstønad.

Ved etterbetaling av dagpenger, sykepenger, foreldrepenger eller rehabiliteringspenger, kan kommunen kreve hel eller delvis refusjon dersom vedkommende har fått kvalifiseringsstønad til samme formål og for samme tidsrom, jf. § 5A-10 siste ledd.

Husbandens bostøtteordning vil gjelde for deltakere i kvalifiseringsprogram så fremt vilkårene for bostøtte oppfylles.

Utbetaling av kvalifiseringsstønad skjer etterskuddsvis på grunnlag av frammøte, jf. § 5A-11. Dersom en person har fått utbetalt høyere kvalifiseringsstønad enn det vedkommende har krav på, kan det overskytende trekkes i framtidig stønad, jf. § 5A-12.

Nærmere om arbeidsevnevurdering

Forut for iverksettelsen av kvalifiseringsprogrammet, skal søkeren ha gjennomgått en obligatorisk arbeidsevnevurdering. Som følge av regjeringens forslag i Arbeids-, velferds- og inkluderingsmelding (St. meld nr.9 (2006/2007)), har Arbeids- og velferdsdirektoratet i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet utarbeidet et rammeverk for gjennomføring av arbeidsevnevurderinger i arbeids- og velferdsforvaltningen. Utarbeidelsen av rammeverket bygger på erfaringer både i Skandinavia og de respektive etatene i Norge, herunder Sosial- og helsedirektoratets nasjonale kartleggingsverktøy KIS (Kartlegging i sosialtjenesten).

Arbeidsevne forstås som relasjonen mellom den enkeltes ressurser og begrensninger på den ene siden og omgivelsenes krav og forventninger til arbeid og deltakelse på den andre siden. I utarbeidelsen av et felles rammeverk er følgende prinsipper lagt til grunn:

- Arbeidsevnevurderingen skal bygge på en relasjonell forståelse av arbeidsevne der arbeidsevnen framkommer i grensesnittet mellom individets ressurser og barrierer og omgivelsenes krav og forventninger
- Arbeidsevnevurderingene skal støtte opp under, og danne grunnlag for en rekke inngangsvilkår som NAV forvalter
- Arbeidsevnevurderinger er et vesentlig virkemiddel for å sikre en reell brukermedvirkning og skal bidra til egeninnsikt i ressurser og barrierer, og derigjennom styrke mestring og kontroll over eget liv (myndiggjøring)
- Arbeidsevnevurderingene skal gi rammer for den videre samhandlingen og forutsigbarhet for de involverte. De skal bidra til å etablere et gjensidig tillitsforhold mellom forvaltning og bruker og til at bruker kan arbeide med endring og utvikling.
- Arbeidsevnevurderingene skal bidra til et sterkere arbeidsfokus i brukerprosessen.
- Arbeidsevnevurderinger skal sikre en systematikk og profesjonalitet i avklaringsarbeidet, de skal gi forvaltningen et trygt faglig ståsted, trygg kompetanse og et faglig grunnlag for bl.a. systematisk skjønnsutøvelse.
- Arbeidsevnevurderingene skal være enkle og etterprøvbare og sikre en rask og effektiv henvisning til riktige tjenester.
- Arbeidsevnevurderingene skal sikre mer individuelt tilpassede tjenesteforløp, slik at en i mindre grad tar utgangspunkt i målgruppekaraktistika og standardiserte oppfølgingsopplegg, de skal derved også åpne for større lokalt handlingsrom og skjønn.
- Det legges til grunn at vurderingen av den enkeltes arbeidsevne foretas i en samhandling mellom bruker og veileder ved NAV-kontoret.

Ressursprofilen i en arbeidsevnevurdering skal omhandle både forhold ved individet selv og omgivelsene. Temaområder som derfor bør inngå i kartleggingen av arbeidsevne er arbeidserfaring, utdanning/kompetanse/ferdigheter, interesser/fritid, personlige muligheter og utfordringer, sosiale og materielle forhold og helse. I tillegg er det viktig at arbeidsevnevurderingen baseres på kunnskap om ulike forutsetninger i omgivelsene og miljøet som fremmer eller hemmer inkludering i arbeid eller deltakelse.

Per i dag eksisterer det ikke en felles utarbeidet arbeidsevne metodikk med IKT-løsning som baseres på ovennevnte prinsipper og innhold. Denne vil ikke kunne være tilgjengelig for NAV-kontorene før tidligst fjerde kvartal 2008. Inntil denne løsningen er på plass, vil KIS (Kartlegging i sosialtjenesten) eller tilsvarende verktøy som kommune eller stat praktiserer, være nærmest de forutsetninger og behov som ligger til grunn for å gjennomføre en obligatorisk arbeidsevnevurdering i kvalifiseringsprogrammet. For nærmere informasjon om KIS: <http://www.shdir.no/sosialetjenester/fagtema/kis/>

Saksbehandlingssystemer til grunn for kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er en kommunal ytelse som inntil videre skal saksbehandles i kommunale saksbehandlingssystemer. Informasjon om alle ledd i arbeidsprosessene med brukeren; registrering av opplysninger fra kartleggingsarbeidet, arbeidsevnevurderingen og utarbeiding av individuell plan, skal registreres i det kommunale saksbehandlingssystemet. Dette kan enten være det samme datasystemet som kommunen allerede bruker til saksbehandling av økonomisk sosialhjelp eller nyanskaffet modul for kvalifiseringsprogrammet.

Kvalifiseringsprogrammet skal inneholde arbeidsrettede tiltak, aktiv arbeidssøking, opplæringstiltak, motivasjons- og mestringstrening. Ettersom programmet utvikles i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten med bruk av statlige virkemidler, vil deltakerne som konsekvens av dette ha rett på statlig livsoppholdsstønning i form av eksempelvis individstønning, dagpenger og eventuelt andre ytelser fra folketrygden. Når deltakeren deltar i statlige tiltak, vil saksbehandling også foregå i Arena. Selv om saksutredning og vedtak om andre stønninger blir saksbehandlet og utbetalt fra Arena eller Infotrygd, skal saksbehandling og oppfølging av deltakere i kvalifiseringsprogrammet foregå i de kommunale saksbehandlingssystemene. Det arbeides på sentralt hold for å forenkle saksbehandlingssystemene på området.

Saksbehandlingsrutinene må sikre at kvalifiseringsstønningen reduseres med det beløp vedkommende mottar til livsopphold i form av dagpenger ved arbeidsløshet, sykepenger, foreldrepenger eller rehabiliteringspenger. Dersom en person som en del av kvalifiseringsprogrammet deltar i tiltak som utløser stønning etter arbeidsmarkedsloven, tilfaller stønningen kommunen og det vil bli utbetalt full kvalifiseringsstønning til programdeltakeren. Ytelser fra Arbeids- og velferdsetaten til dekning av ekstrautgifter ved deltakelse på tiltak kan komme i tillegg til kvalifiseringsstønningen.

Kvalifiseringsstønningen er en skattbar stønning på samme måte som introduksjonsstønningen. Kommunene har løst saksbehandling og utbetaling av introduksjonsstønningen på ulike måter. En del kommuner har anskaffet nye moduler i tillegg til de datasystemer de bruker til saksbehandling av økonomisk sosialhjelp. For å kunne foreta skattetrekk og rapportere til likningsmyndighetene, har mange kommuner valgt å utbetale introduksjonsstønningen gjennom kommunens lønns- og personalsystem. Når kommunene nå skal utarbeide nye rutiner og utveksle informasjon om utbetalingsfunksjon for kvalifiseringsstønningen, kan kommunen bygge på de erfaringene kommunen allerede har gjort for utbetaling av introduksjonsstønningen. Rutinene for månedlig utbetaling av stønningen må inneholde informasjonsutvikling om trekk i stønning på grunn av ureglementert fravær eller avkorting på grunn av arbeidsinntekt.

Opplysning om utbetalingene fra kommunens lønnsystem, vil ikke kunne overføres til

NAV- kontorets personkort. Derimot vil det kunne fremkomme opplysninger i personkortet om at det er gjort vedtak om kvalifiseringsprogram, slik at personkortet har relevant informasjon om denne brukergruppen.

Rapportering i Kostra

Som en følge av iverksettelsen av kvalifiseringsprogrammet, vil det fra og med 2008 innføres en særskilt rapportering i KOSTRA.

Det tas sikte på å innføre en ny funksjon 276 Kvalifiseringsordningen (regnskapsrapportering) fra og med 2008 for å identifisere utbetalt kvalifiseringsstønad til deltakerne under det nye kvalifiseringsprogrammet (Sosialtjenesteloven kapittel 5A), samt øvrige utgifter og inntekter knyttet til kommunens arbeid med dette. Veiledning for regnskapsføring vil framkomme i veilederen for KOSTRA-rapporteringen 2008.

Det innføres endringer i Skjema 11 - Registreringsskjema for sosialhjelp 2008 (tjenesterapportering). Mottakere av kvalifiseringsstønad skal for 2008 innrapporteres i skjema 11 som blir tilpasset ordningen. For rapporteringen i 2009 vil det bli utviklet et eget skjema (11c) for registrering av deltakere i kvalifiseringsprogrammet.

Det innføres endringer i skjema 7 - Personell og virksomhet i sosialtjenesten per 31.12.2008 som vil bli kunngjort i løpet av 2008.

Kostnadsberegning til grunn for ordningen

Regjeringen har avsatt 50 millioner kroner til kommunene inneværende år. For 2008 har regjeringen gjennom statsbudsjettet foreslått å avsette til sammen 230 millioner kroner til kommunene.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har i samarbeid med KS, Arbeids- og velferdsdirektoratet og Sosial- og helsedirektoratet, beregnet kommunens kostnader til gjennomføring av kvalifiseringsprogrammet i 2008. Beregningene til grunn for bevilgning til landets kommuner, er foretatt med utgangspunkt i følgende kostnadskomponenter:

- stipulert antall deltakere
- innspart sosialhjelp
- kostnader knyttet til kvalifiseringsstønad
- kostnader knyttet til kommunale tiltak
- refusjon til kommunene

For nærmere informasjon, se vedlegg.

Beregningene som her er gjort, er usikre da man mangler tilstrekkelige erfaringsdata. Det arbeides videre for å legge grunnlag for bedre tallmateriale for beregning av kostnadene for 2009 og framover. KOSTRA-tall fra og med 2008 vil utgjøre det viktigste datagrunnlaget for videre beregning, i tillegg til andre rapporteringer av ordningen.

Sosial- og helsedirektoratets ansvar og oppfølging

Ansvar for at ansatte på det enkelte NAV-kontoret innehar tilstrekkelig kompetanse for å iverksette kvalifiseringsprogrammet, påhviler den enkelte NAV-leder.

Sosial og helsedirektoratet har det nasjonale fag- og forvaltningsansvaret for kvalifiseringsprogrammet. Sosial- og helsedirektoratet har i samarbeid med Arbeids- og

velferdsdirektoratet fått i oppdrag å gjennomføre kompetanseutviklingstiltak som skal understøtte iverksettelsen og oppfølgingen av kvalifiseringsprogrammet i NAV-kontorene.

I samarbeid med Arbeids- og velferdsdirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, fylkesmennene, brukerorganisasjonene, noen utvalgte kommuner og kompetansemiljø, utvikler Sosial- og helsedirektoratet en nasjonal ramme for innholdet i et *kompetanseutviklingsprogram* for kvalifiseringsprogrammet. Kompetanseutviklingsprogrammet vil omfatte (1) *generell kunnskap om kvalifiseringsprogrammet og kapittel 5A i sosialtjenesteloven*, (2) *hovedelementer i programmet* (inntak, arbeidsevnevurdering, individuell plan og individuell tilrettelegging av program), (3) *innholdet i de individuelle kvalifiseringsprogrammene* (rammene, offentlige virkemidler tilpasset brukerne og kreative løsninger med lokalsamfunnets ressurser), (4) *NAV-kontorets egne ressurser* og (5) *sentrale faglige tema av relevans for kvalifisering* (relasjon, samtale som verktøy, myndiggjøring, kartlegging, tett oppfølging, økonomisk rådgivning, boligsosialt arbeid, arbeidsmarkedskunnskap, rus med mer).

Fylkesmennene har i samarbeid med NAV fylke ansvaret for å iverksette og tilrettelegge de lokale kompetansetiltakene. I hvert fylke vil det bli rekruttert kommunale veiledere med nøkkelkompetanse og som tilbyr bistand både med iverksettelsen av kvalifiseringsprogrammet i det enkelte NAV-kontoret og med gjennomføringen av lokale kompetansetiltak.

De fylkesvise tiltakene i kvalifiseringsprogrammet skal samordnes med øvrige pågående kompetansetiltak og sikre lokal forankring og utforming. I de kommunene der det har vært eller er i gang satt prosjekter og forsøk av relevans for kvalifiseringsarbeid, skal det tilrettelegges for bruk av opparbeidet kunnskap, kompetanse og erfaringer. Tettere individuell oppfølging (TIO), kartlegging i sosialtjenesten (KIS), Høgskole og universitetssosialkontor (HUSK) er eksempler på dette.

Kvalifiseringsprogrammet er et sentralt virkemiddel for den nye arbeids- og velferdsforvaltningen rettet mot en brukergruppe der mange er avskåret fra mulighetene for fullverdig deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Sosial- og helsedirektoratet vil benytte anledningen til å ønske både dagens og morgendagens ledere og ansatte i NAV-kontorene lykke til med å realisere målsettingen for ordningen.

For mer informasjon: <http://www.shdir.no/sosialetjenester/fagtema/kvalifiseringsprogrammet>

Med vennlig hilsen

Bjørn Inge Larsen
direktør

Anne Lieungh
divisjonsdirektør

Kopi til:

- Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Arbeids- og velferdsdirektoratet
- Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
- KS
- Helsetilsynet

Vedlegg – brev om kvalifiseringsprogrammet av 01.11.2007

Nærmere informasjon om kostnadsberegning til grunn for kvalifiseringsprogrammet

Stipulering av antall deltakere og kommunale kostnader

Beregningsgrunnlaget tar utgangspunkt i målgruppen personer (18-60 år) med sosialhjelp som hovedinntektskilde, som samtidig mottok sosialhjelp i seks måneder eller mer i løpet av året, og som ikke mottok rehabiliteringsstønning eller uførepensjon.

For å estimere et mer presist antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet, har følgende variabler blitt vektlagt:

- Andel deltakere i målgruppen som anses som uaktuelle for deltakelse
- Hvor mange som antas å takke nei til tilbud om deltakelse
- Gradvis etablering av kontorer
- Innfasing av deltakere
- Saksbehandlingstid / ventetid før bruker begynner i programmet

På bakgrunn av disse beregningene, anslås det at gjennomsnittelig antall deltakere i løpet av året vil være om lag 4000 personer per måned i 2008. Antallet deltakere i begynnelsen av året vil være lavere, men det er forutsatt at antallet vil øke i løpet av 2008.

Innspar sosialhjelp

Det er forutsatt at kommunene sparer penger på reduserte sosialstønningutbetalinger per bruker tilsvarende gjennomsnittlig sosialhjelpsutbetaling for langtids sosialhjelpsmottakere. I følge data fra SSB, var gjennomsnittlig utbetaling per måned for sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde kr. 7.967,- per måned i 2005. Etter prisjustering, og korrigerende i forhold til at en del av deltakerne i kvalifiseringsprogrammet ikke hadde sosialhjelp da de startet på programmet (eller ville startet på statlige tiltak og sluttet med sosialhjelp også dersom kvalifiseringsprogrammet ikke hadde startet), er det beregnet en gjennomsnittlig besparelse på 6.417 kr i måneden.

Kostnader knyttet til kvalifiseringsstønningen

En stønning på 2G og 2/3 stønning for brukere under 25 år, gir en gjennomsnittlig utgift per bruker til kvalifiseringsstønningen på 10.467 kr. Gjennomsnittlig barnetillegg er beregnet til kr. 293,- per deltaker per måned for alle deltakerne.

Kostnader knyttet til kommunale tiltak

For å kunne gjøre en beregning relatert til disse kostnadene, ble det innhentet tall fra utvalgte kommuner knyttet til kostnader ved å ha én bruker i tiltak én måned. De innhentede tallene tilsier at gjennomsnittskostnaden for kommunale tiltak er kr. 7.400,- per deltaker per måned, inkludert kostnader til oppfølging. Det ble lagt til grunn at tiltaks- og oppfølgingskostnadene i kvalifiseringsprogrammet vil bli noe mer kostnadskrevenne enn kommunale tiltaks- og oppfølgingskostnader i dag. Denne vurderingen bygger på en antakelse om at kvalifiseringsprogrammet vil medføre et utvidet og bredere sett av virkemidler, en sterkere vektlegging av individuelle hensyn og brukermedvirkning, samt økte kostnader knyttet til planlegging, utvikling og iverksetting av nye tiltak. Kostnaden per måned ble stipulert til kr. 10.500,-. I dette beløpet inkluderes også kostnader til tett og individuell oppfølging av deltakerne. I tillegg til kostnaden kommunen har til kommunale tiltak, er det også beregnet en kostnad for oppfølgings tiltak i kommunal regi for de deltakerne som har statlige tiltaksplasser.

Refusjon til kommunene

Det er videre tatt med i beregningen at eventuelle statlige ytelser som deltakere i kvalifiseringsprogrammet mottar, overføres kommunen. Det blir dermed en reduksjon av kommunens netto kostnader ved programmet. Kommunene har allerede en del tiltakskostnader for den aktuelle målgruppen. Disse kostnadene er trukket fra ved beregningen av kommunenes nettokostnader.